

Sygn. akt III AUa 3869/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący - Sędzia: SA Irena Raczkowska

Sędziowie: SA Magdalena Tymieńska

SO del. Katarzyna Wróblewska-Dubiel (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Anna Kapanowska

po rozpoznaniu w dniu 8 kwietnia 2014 r. w Warszawie

sprawy S. B..V. Spółka z o.o. w W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

o wysokość stopy procentowej na ubezpieczenie wypadkowe

na skutek apelacji S. B..V. Spółka z o.o. w W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 28 września 2012 r. sygn. akt XIV U 2216/11

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu

w W. XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

III AUa 3869/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 września 2012r. Sąd Okręgowy w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołania płatnika- S. B..V. Sp. z o.o. w W., od dwóch decyzji ZUS- I Oddziału w W., wydanych z dniem 25 lipca 2011r.

Powyższymi decyzjami ZUS ustalił stopy procentowe na ubezpieczenie wypadkowe od tego płatnika za okres 01.04.2010r-31.03.2011r oraz 01.04.2011r-31.03.2012r. w wysokości 3% z uwagi na podwyższenie ich o 50 % spowodowane-jak wskazano w uzasadnieniu obu decyzji- zniżeniem przez płatnika wzmiankowanych wyżej stóp procentowych składek.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych: w dniu 22 października 2010r. dokonano rejestracji S. B..V. Sp. z o.o. w W. w Krajowym Rejestrze Sądowym. Spółka powstała jako nowo wyodrębniony podmiot gospodarczy po (...) spółki (...). W dniu 05 listopada 2010r. S. B..V. Sp. z o.o. dokonał zgłoszenia danych płatnika składek . Za datę powstania obowiązku opłacania składek wskazano dzień 01 listopada 2010r. Płatnik w deklaracji rozliczeniowej do ubezpieczenia zgłosił 26 pracowników, ustalając stopę procentową składek na poziomie 0,93 %. Wnioskodawca wg. podanej wyżej stopy procentowej opłacał składki na ubezpieczenie wypadkowe pracowników od listopada 2010r. do marca 2011r. Firma (...) Sp. z o.o. w okresie od

30.10.2010r. do 14.04.2011r. prowadziła działalność zgodnie z którą obowiązywał ją kod według Polskiej Klasyfikacji Działalności ((...)) (...) –roboty budowlane związane z wznoszeniem budynków, a w okresie od 14 .04.2011r. - (...) - działalność w zakresie architektury. W dniu 31 maja 2011r. M. B.-pełnomocnik firmy (...).V. Sp. z o.o. w W.-złożyła do I Oddziału ZUS w W. wniosek o ustalenie wysokości procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, obowiązującej firmę od listopada 2010r. i wydanie decyzji w tym zakresie. W dniu 25 lipca 2011r. ZUS wydał obie zaskarżone decyzje. W ocenie Sądu Okręgowego, tak ustalone okoliczności faktyczne pozwalały na stwierdzenie, że obie zaskarżone decyzje były zgodne z przepisem art. 34 ust. 2 i 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. Nr 199 poz. 1673 ze zm.) zgodnie z którym, jeżeli płatnik nie przekaze danych lub przekaze dane nieprawdziwe, o których mowa w art. 31 w efekcie czego dojdzie do zniżenia stopy procentowej ubezpieczenia wypadkowego, Zakład ustali w drodze decyzji stopę procentową składki na cały rok w wysokości 150 % stopy ustalonej w oparciu o dane prawidłowe. Sąd Okręgowy wskazał, że w myśl art. 4 pkt. 2a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205 poz. 1585 t. j.) płatnikiem składek, w stosunku do osób pozostających w stosunku pracy jest pracodawca. Z kolei świetle art. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. Nr 199 poz. 1673 ze zm.) płatnikiem składek na ubezpieczenie wypadkowe jest płatnik składek w rozumieniu przepisów ustawy o systemie (...).Zgodnie z art. 27 cyt. wyżej ustawy o ubezpieczeniu społecznym (...)stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe określa się na dany rok składkowy. Sposób ustalania stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe uzależniony jest od liczby zgłaszanych przez płatnika pracowników, natomiast w myśl art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (...)liczbę ubezpieczonych ustala się jako iloraz sumy ubezpieczonych podlegających ubezpieczeniu wypadkowemu, w ciągu poszczególnych miesięcy poprzedniego roku kalendarzowego i liczby miesięcy, przez które płatnik składek był w poprzednim roku kalendarzowym zgłoszony w Zakładzie co najmniej 1 dzień. Z art. 29 cyt. ustawy wynika, że płatnik składek należy do grupy działalności ustalonej dla jego rodzaju działalności według (...) ujętego w rejestrze REGON w dniu 31 grudnia poprzedniego roku. Płatnik składek zgłoszony w Zakładzie w okresie od 01 stycznia danego roku do 31 marca roku następnego, należy do grupy działalności ustalonej dla jego rodzaju działalności według (...) ujętego w rejestrze REGON w dniu od którego płatnik składek jest w Zakładzie zgłoszony. Stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe zależy od kategorii ryzyka ustalonej dla danej grupy. Sąd Okręgowy wskazał, że w sprawie niniejszej w rejestrze REGON odwołujący według (...) w okresie od 30.10.2010r. do 14.04.2011r. prowadził przeważającą działalność gospodarczą w zakresie robót budowlanych związanych z wznoszeniem budynków mieszkalnych, a obowiązująca dla niego wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenie zdrowotne wynosiła 2,0%. Zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (...)stopa procentowa składki dla płatnika, któremu organ nie ustalił kategorii ryzyka z uwagi na brak obowiązku przekazywania informacji, o której mowa w art. 31 ust. 6 ustawy, przez trzy kolejne lata kalendarzowe, wynosi tyle, co stopa procentowa określona dla grupy działalności do której należy. Sąd I instancji powołał się na treść art. 34 ust. 2 i 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy (...)i stwierdził, że w niniejszej sprawie doszło do wyczerpania przesłanek tego przepisu, polegających na nieprzekazaniu danych, lub przekazaniu danych nieprawdziwych, skoro odwołujący przyjął stopę procentową obowiązującą dla innego rodzaju działalności ((...)) niż obowiązująca w jego przypadku. Od 30.10.2010r. do 14.04.2011r. rodzajem przeważającej działalności były w przypadku płatnika roboty budowlane związane z wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych. Tym samym, w ocenie Sądu Okręgowego, zasadne było ustalenie w drodze decyzji stopy procentowej na poziomie 150 % , jak to uczynił organ rentowy. Z powyższych przyczyn, w ocenie Sądu I instancji , nie było podstaw do zmiany decyzji.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego złożył płatnik S. B..V. Sp. z o.o. w W., domagając się zmiany wyroku i „uchylenia zaskarżonej decyzji organu” ewentualnie uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W uzasadnieniu wskazał, iż zarówno Sąd jak i organ rentowy mieli obowiązek ustalenia rzeczywistego stanu rzeczy, będącego podstawą do przyjęcia wysokości składki wypadkowej. W ocenie skarżącego, wydane przez Sąd I instancji orzeczenie abstrahuje od faktów, bowiem przyjmując, że wysokość składki wypadkowej jest uzależniona od faktycznej

działalności podmiotu, to pomyłka w zakresie wpisu kodu działalności w numerze REGON nie może prowadzić do obciążenia podmiotu, prowadzącego działalność gospodarczą sankcjami, zwłaszcza w sytuacji, gdy podmiot ten sam występuje do organu z wnioskiem o doprowadzenie do stanu zgodnego z obowiązującymi przepisami. Skarżący podniósł, że twierdzenia organu, jakoby zaniżył on składkę celowo wprowadzając organ w błąd, są niczym nieuzasadnione. Ponadto sposób interpretacji przepisów przyjęty przez organ rentowy uniemożliwia podmiotowi zobowiązanemu wyjaśnienie jakichkolwiek pomyłek, za każdym razem bowiem może to skutkować sankcjami.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna. Sąd Okręgowy wadliwie zinterpretował przepisy ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. Nr 199 poz. 1673 ze zm.) jak i art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205 poz. 1585 t. j.) efektem czego był brak ustaleń faktycznych, niezbędnych do wydania orzeczenia. Zarzuty skarżącego, co do braku tych ustaleń są zasadne. Obie zaskarżone decyzje wydane w dniu 25 lipca 2011r. odnoszą się do wysokości stóp procentowych na ubezpieczenie wypadkowe płatnika S. B.. (...) Sp. z o.o. w W. za okres 01.04.2010r-31.03.2011r oraz 01.04.2011r-31.03.2012r. co do których Zakład zastosował sankcję opartą na art. 34 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy (...) polegającą na podniesieniu wysokości stopy procentowej składki. Z ust. 1 i 3 wskazanej wyżej regulacji prawnej wynika, że jeżeli płatnik składek zobowiązany do samodzielnego ustalania wysokości stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, nieprawidłowo ustali liczbę ubezpieczonych lub grupę działalności, co spowoduje zniżenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, Zakład ustala, w drodze decyzji, stopę procentową składki na cały rok składkowy w wysokości 150% stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych. Przepis ma charakter sankcyjny. W orzecznictwie jednakże ugruntował się pogląd, iż zastosowanie wskazanej wyżej sankcji, polegającej na zwiększeniu stopy procentowej składki, jest możliwe jedynie w przypadku, gdy podanie nieprawdziwych danych po pierwsze- prowadzi do zniżenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, a po drugie- stanowi zawinione działanie płatnika składek (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2013 r., III UK 53/12, LEX nr 1315954). Tym samym rację ma skarżący, wskazując, że wydanie rozstrzygnięcia w sprawie powinno być poprzedzone ustaleniami, co do rzeczywistego charakteru danych podanych przez płatnika, celem stwierdzenia, czy były one prawdziwe, czy też nie. Na gruncie niniejszej sprawy odwołujący-płatnik- wskazywał, iż dane w zakresie (...), w okresie którego dotyczyły obie zaskarżone decyzje, nie odpowiadały rzeczywistości.

Sytuację taką spowodował sam płatnik, bowiem, jak wskazano w odwołaniu- nowopowstałej spółce przyznano (w oparciu o wniosek płatnika) nieprawidłowy (...), a błąd ten został skorygowany w trakcie prowadzenia działalności.

Apelujący wywodził już w trakcie postępowania przed Sądem Okręgowym, że S. B.. (...) Sp. z o.o. w W. prowadziła wyłącznie działalność w zakresie architektury, w przeciwieństwie do Spółki (...), zajmującej się wznoszeniem budynków. Sąd Okręgowy nie poczynił jednakże żadnych ustaleń w tym kierunku, ograniczając postępowanie dowodowe do uzyskania pełnego odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego płatnika S. B.. (...) Sp. z o.o. w W.. Tymczasem na gruncie niniejszej sprawy należało poczynić ustalenia, co do zgodności danych w zakresie (...) ujętych w rejestrze REGON z rzeczywistością, tylko bowiem faktycznie wykonywana działalność może stanowić podstawę ustalenia kategorii ryzyka, które to ryzyko jest podstawą do ustalenia spornej wysokości stopy procentowej, po myśli art. 15 ust 2 ustawy o systemie (...)

Sąd Apelacyjny w Warszawie podziela pogląd, wyrażony w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 07 stycznia 2013r. (II UK 142/12-OSNP 2013/21-22/260) w którym wskazano, że w obowiązującym stanie prawnym płatnik ma możliwość wykazania, że dane w zakresie (...) ujęte w rejestrze REGON nie odpowiadają rzeczywistości. Stanowisko przeciwne- jak wskazał Sąd Najwyższy- zaprzeczałoby funkcji, jaką pełni zróżnicowanie stóp procentowych składek na ubezpieczenie wypadkowe dla poszczególnych płatników, która to funkcja polega na generalizacji ryzyka, związanego z działalnością wykonywaną rzeczywiście, i związane z tą działalnością zagrożenia zawodowe. Chodzi bowiem o to, jak zaakcentowano w uzasadnieniu cytowanego wyroku, aby płatnik opłacał składki adekwatne dla kategorii ryzyka rzeczywiście u niego występującego. Równocześnie Sąd Najwyższy wskazał, na gruncie zbliżonego stanu

faktycznego, iż przekazanie danych statystycznych, niezgodnych ze stanem faktycznym (do rejestru REGON) jest spenalizowane w ustawie z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. 2012.591 j.t.) natomiast przepis art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej nie reguluje tego samego przedmiotu, przewidując podwyższenie stopy procentowej składki za przekazanie w formularzu (...) nieprawdziwych danych, o których mowa w art. 31 ustawy wypadkowej (...). Akceptując w całości wskazany wyżej kierunek wykładni, Sąd Apelacyjny na gruncie niniejszej sprawy stwierdził, że ocena, czy zaskarżone decyzje były zgodne z obowiązującymi przepisami, wymagała ustalenia przesłanek z art. 34 ustawy wypadkowej, tj. stwierdzenia, czy płatnik wskazał nieprawdziwe dane (lub nie przekazał ich w ogóle) co do liczby ubezpieczonych jak i co do rodzaju działalności, przy czym chodzi tu o dane zgodne z rzeczywistością. Jeżeli bowiem prawdziwe okażą się twierdzenia płatnika, co do tego, że nigdy nie prowadził działalności związanej z budową domów, a jego rzeczywista działalność dotyczy wyłącznie zakresu architektury, przy równoczesnym stwierdzeniu, że prawidłowa była liczba ubezpieczonych podawana w okresach spornych, to hipoteza art. 34 ust. 1 ustawy nie zostanie spełniona i nie można będzie mówić o zastosowaniu dyspozycji tego przepisu i podwyższeniu stopy procentowej składki. Z kolei, gdyby okazało się, że dane podawane przez płatnika były nieprawdziwe, z punktu widzenia jego rzeczywistej działalności, niezbędna będzie ocena, czy na skutek ich podania doszło do zniżenia stóp procentowych składek na ubezpieczenie wypadkowe, dopiero wówczas bowiem przesłanki wskazanego wyżej art. 34 ustawy wypadkowej ziszczą się. Okoliczność, czy informacje podawane przez płatnika co do jego działalności, były prawdziwe, ewentualnie w jakim okresie, stanowi kwestię dowodową, toteż przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy dokona ustaleń w tym zakresie, w zależności od twierżeń i wniosków dowodowych stron. Uwzględni przy tym, iż złożenie przez przedsiębiorcę wniosku na formularzu RG-1 w myśl przepisów ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z dnia 31 lipca 1995 r.) jest kwalifikowane w orzecznictwie jako oświadczenie wiedzy przedsiębiorcy, co oznacza, że informacja o rodzaju działalności wynikająca z rejestru REGON nie tworzy żadnego stanu prawnego, a jedynie ma potwierdzać stan faktyczny, tak więc podlega ona ocenie w kategoriach prawdy lub fałszu (tak SN w wyroku z dnia 07 stycznia 2013r. II UK 142/14). Ustalając rzeczywistą grupę działalności dla płatnika, w okresie objętym zaskarżonymi decyzjami, Sąd Okręgowy winien przy tym mieć na uwadze treść art. 42 ustawy o statystyce publicznej (...) bowiem w niniejszej sprawie niezbędne jest stwierdzenie, jaki kod (...) powinien być zastosowany do wzmiankowanej wyżej, rzeczywistej działalności płatnika, jak i odpowiadająca temu kodowi wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe. Z powyższych względów, uznając apelację za zasadną, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. uwzględniając, iż ponowne wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, orzekł jak w sentencji wyroku. Rozstrzygnięcie o kosztach znajduje oparcie w art. 108 § 2 k.p.c. zgodnie z którym Sąd drugiej instancji, uchylając zaskarżone orzeczenie i przekazując sprawę sądowi pierwszej instancji do rozpoznania, pozostawia temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.